ისტორიული სურათები

კავკასიის აქტებიდამ, ძველის ქართულის წიგნებიდამ, თამარაშვილის კოლექციიდამ, სიონის და გარეჯის სურათიანის წიგნებიდამ და სხვ. ზოგი სურათები გადმოხატა ალექსანდრე ცოტაძემ.

კინძული

ზ. ჭიჭინაძის მიერ

ფასი 50 კაპ.

297748

სსსრ მეცნიერებათა აკადემია
აკად. ი. გრიშაშვილის სახელობის ბიბლიოთეკა-მუზეუმი
Библиотека-Музей имени Акад. И. Гришашвили
Академия наук ГССР

ტფილისი.
ელექტრო-მბეჭდავი ქართველთა ამხანაგობისა.
1913

მეფე ალექსანდრე კახეთისა.

იყო გონიერი კაცი. ერთ დროს გათათრდა, ალექსანდრე რუსეთთან კავშირის გამო მოკლულ იქმნა შაჰაბაზის ბოროტებით.

ქეთევან დედოფალი.

მეუღლე კახეთის მეფის დავითისა, ალაზნის პირ-
ზე, ომში, ამან მოჰკლა თავის მამამთილის და ქმრის
მკვლელი კონსტანტინე — მაზლი. მერე შაჰაბაზმა იხმო
სპარსეთში თეიმურაზის ორის შვილით ლევან და არჩილით,
მტრობით ეს უმაწვილები დაკოდა, ქეთევანი ქრისტიანობის
გამო სასტიკათ აწამა და მოაკვლევინა 1622 წელს ქ. შირაზს.

მეფე თეიმურაზ I მეუღლით.

ეს არის მეორე გმირი იმ უბედურებისა, რაც კახეთს ეწვია 60 ათასი კომლის გადასახლებით დ ქართლის ამოჟლეტა-ამოწყვეტით შაჰაბაზისაგან. დაიბადა 1595 წ. გარდაიცვალა 1663 წ. იყო მწიგნობარი, სწერდა ლექსებს.

დიდი მოურავი გიორგი სააკაძე.

ცოლის ძმაა ლუარსაბ მეფისა, ცნობილი პირი, ამას ამბები ნახეთ წიგნში.

ლუარსაბ მეფე.

პირველი გმირი ქართლის ამოჟლეტისა, კახელთა გადასახლებისა და შაჰ-აბაზის შემოსევისა საქართველოში. ამის დაჲ გახლდათ შაჰაბაზის მეუღლე. კახელთ გადას ახლების შემდეგ შაჰაბაზმა მიიტყუილა სპარსეთში და 1635 წელს დაახრჩობინა უღვთოდ.

კოსტანტინე მეფე.

აღიზარდა შაჰაბაზის კარზედ, გათათრებულ
იქმნა იქვე, სახელად მამადყული ხანი უწოდეს.
შაჰაბაზის ჩაგონებით მოვიდა კახეთს სპარსთა ჯარით,
მოჰკლა თვისი მამა და ძმა დავითი, რძალს, ქეთევანს
შეუთვალა, რომ ცოლად წამამყეო. ეს იუკადრისეს კახელებ-
მა, ომი მოუხდათ მასთან, კონსტ. მოკლულ იქმნა ალაზნის პირზე.

ბიძინა ჩოლაყაშვილი.

XVII საუკუნის ცნობილი გმირი და მებრძოლი ქართველი ერის ქრისტიანობით დაშთენის გამო. წამებული სპარსთაგან. ქართველთა ეკლესიამ წმინდანათ შერაცხა.

როსტომ მეფე.

თათრობაში ხოსრო მირზა. იყო გონიერი მეფე. ამის აღწერა ნახეთ ვრცლად წიგნში.

მეფე ვახტანგ V.

თათრობაში შაჰნავაზი. დიდად სახელო-
ვანი გამგე, ჭეშმარიტი მეფე, სჯულით
თათარი, საქმით საქართველოს ბედნიერე-
ბის მონატრული და მომქმედი ისტორიკოსი.
ჩხეიძე დიდად აქებს ამას. გარდაიცვალა სპარსეთ-
ში, დაკრძალეს ყუმს, სპარსთ მეფეთ სამარასოში.

29778

სსსრ მეცნიერებათა აკად...
აკად. ი. გრიშაშვილის
სახელობის
ბიბლიოთეკა-მუზეუმი
Библиотека-Музей
имени
Акад. И. Гри...
Академия ...

ირაკლი მეფე I.

თათრობაში ნაზარ ალიხანი. ჩუმი ქრისტიანი,
დიდი მოჭირნახულე ქართლ-კახეთის გაძლიერე-
ბისათვის. სპარსეთ-ოსმალებთან კარგად ეჭირა საქმე.

იატონიშვილი გიორგი.

შემდეგ მეფე კახეთისა. ვერაგმა უეინმა ქართლის მეფეს გადაჰკიდა, ამას სურდა ქართლის შეერთება, მიტომ ქართლის მეფეს ომიც დაუწყო, მამა ამის ნებას არ აძლევდა, ამიტომ უეენის გახელებით მამა მოჰკლა და ძმას, ვახტანგს თვალები დასთხარა, მერე განაგრძო ომი ქართლის ხალხთან, ხოცეს ერთმანერთი ქსნის ციხესთან. მერე დამარცხდა, ციხეში მოკვდა.

არჩილ მეფე.

თათრობაში შაჰნაზარ ხანი. იყო გონიერი პირი, მწიგნობარი, თათრობა დასტოვა, რუსეთს მიმართა, მერე იმერეთში გამეფდა. შემდეგ რუსეთში გადასახლდა, ქართული სტამბის გახსნის საქმეში ამასაც უძევს წილი. იყო მაღალ გონების კაცი და რუსეთთან დაკავშირების მნატვრელი.

არჩილ მეფე.

თრობაში შაჰნაზარ ხანი. იყო გონიერი პირი, მწიგობარი, თათრობა დასტოვა, რუსეთს მიმართა, მერე იმერეთში გამეფდა. შემდეგ რუსეთში გადასახლდა, ქართული სტამბის გახსნის საქმეში ამასაც უძევს წილი. იყო მაღალ გონების კაცი და რუსეთთან დაკავშირების მნატვრელი.

დავით მეფე კახეთისა.

თათრობაში იმამყული ხანი. კონიერი მეფე გულშემატკივარი გამგე. მწიგნობარი, დიდი მოსარჩლე ქართველობისა. გორგიჯანიძე ისტორიაში ამ სიტყვებს ამბობს ამ მეფეზედ: „ღმერთო ხელი მოუმართე კახ ბატონს და კახეთი დღეგრძელობასა და გამარჯვებაში ახმარე“. გარდ. XVIII ს. პირველ წლებში.

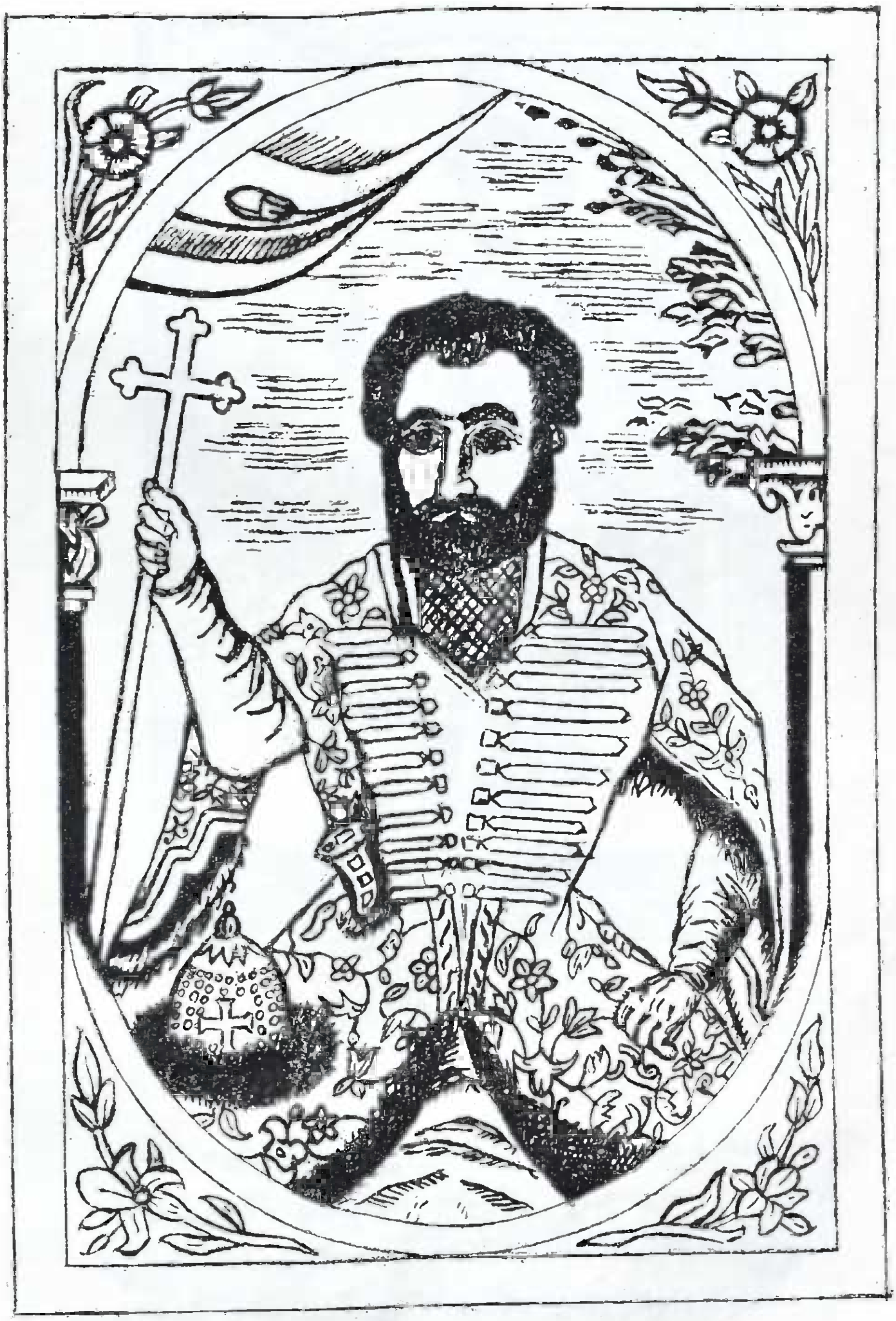

ლევან მეფე.

გათათრებული, ირანთ მსაჯული, სპარსეთში კათოლიკის მისიონერებთან ქრისტიანობას აღიარებდა. იყო გონიერი კაცი, საქართველოს მოყვარე; დომენტი კათალიკოზს ამან ცემით აღმოკვეთა ისლამის მიღების და ცოლის შერთვის სურვილი. ვახტანგ მეფეს სტამბის გასახსნელად ფული სპარსეთიდამ ამან გამოუგზავნა. მოკვდა სპარსეთში.

ვახტანგ მეფე VI.

თათრობაში წოდებული ჴუსეინ ყული ხანად. სპარსეთში ყოფნის დროს, კათოლიკის ბერებთან საიდუმლოდ ქრისტიანობას აღიარებდა. იყო გონიერი გამგე, ისლამი დასტოვა, რომში და საფრანგეთში საბა ორბელიანი გაგზავნა, ლუდოვიკს და პაპს შველას სთხოვდა, მერე რუსეთს მიმართა, გადასახლდა, ასტრახანს გარდაიცვალა 1737 წელს. ტფილისში, პირველად ქართული სტამბა ამან გახსნა 1708 წელში.

თეიმურაზ მეფე კახეთისა.

მამა ერეკლე მეფისა; გადასახლდა რუსეთში,
კახეთის გამგეობა თავის შვილს ირაკლის
გადასცა, ამით ისარგებლა ირაკლიმ და
ქართლ-კახეთი შეაერთა, სიმონ მე-
ფის შემდეგ, პირველად თეიმურა-
ზი დაგვირგვინდა ცხეთაში
ქრისტიანულის წესითა. თეი-
მურაზი რუსეთში გარ-
დაიცვალა 1764 წელს.

მეფე ერეკლე.

დაიბ. 1721 წ. გარ. 1798წ. აღიზარდა სპარსეთში, ქართლ-კახეთის სამეფო შეაერთა 1762 წ. კარგად იცნობდა აზიის სახელმწიფო პოლიტიკას, რუსეთის მფარველობის ქვეშ შევიდა 1781წ. ამავ წელს ვენეციის სენატს ელჩად პატრი მავრო გაუგზავნა. 28 წლის განმავლობაში ინგლისთანაც აქვნდა მიწერ-მოწერა. 44 ომი გადიხადა, ბოლოს ომში კი ძლეულ იქმნა სიბერისაგან. 1765 წ. თელავში რუსთა კვალად სემინარია გახსნა. სტამბა განაახლა, 32 ათასი მ. დაუჯდა, წიგნების ბეჭდვა განავრცო. იცოდა აზიური ენები, ცოტა რუსულიც. ამის კარს იყვნენ აკადემიკი გულდენშტეტი, ექიმი რეინგესი, გენერლები ტოტლებენი, ლვოვი, სუხოტინი, ბურნაშევი და სხვანი.

დარეჯან დედოფალი.

მეუღლე ერეკლესი, იყო მძლავრი, სურდა რომ ხელმწიფესავით ემეფნა, ამიტომ ამან ერეკლეს მოაშლევინა წესი ტახტის შესახებ. გიორგის შემდეგ მეორე ძმაზედ უნდა გადასულიყო და არა შვილზედ, ამან არია ქართლ-კახეთი. გარდაიცვალა რუსეთში.

ყაჯარი აღა მამადხანი.

საჭურისი, დაუძინებელი მტერი ერეკლე მეფისა. 1795 წ. ქურდულად დაეცა თფილისს და აღაოხრა, 1797 წ. მეორედ მოდიოდა ასაკლებად, გზაში მოკლა მისმა მსახურ მცხეთელ ანდრიამ, თათრობაში სადიხა. ერეკლეს უთვლიდა: რუსებს ნუ ეკედლებიო. ერეკლეს პასუხი: მაშ თქვენ დაგვანებეთ თავი და ქვეყანას ნუ გვირბევთო.

თფილისელი მეომარი 1795 წ. მაშინ, საქართველოში, ხელოსან, მუშა და მოქალაქეთაგან ასე იყვნენ მოწყობილნი საომრად. ესენი საომრად გამოდიოდნენ მაშინ, როცა ომი ატყდებოდა. ამისთანა ძველი ნახატები ბევრი აქვნდა სომეხთ მეისტორიე ალ. ერიცოვს.

მეფე გიორგი.

ძე ირაკლისა, დაიბადა 1749 წ. გარდაიცვალა 1800 წ. იყო დიდი ოჯახის პატრონი. ქართლი და კახეთი ამან შეაერთა რუსეთის იმპერიასთან. სთქვა მან სიკვდილის დროს:—„საქართველოს მე აუჩენ ძრიელს სამეფოს პატრონადო“ მით მოისვენა ქართველობამ მუსულმანთა ჟლეტა-ხოცვისაგან.

მარიამ დედოფალი.

მეუღლე გიორგი მეფისა. 1801 წ. ამას ბრალდება გენერალ ლაზარევის მოკვლა. გადასახლდა რუსეთში, გარდაიცვალა 1851 წელს.

ანტონ კათოლიკოზი II.

ძე ირაკლი მეფისა, დაიბადა 1765 წელს, ამის გამგეობით გათავდა კათალიკოზობა საქართველოში, 1812 წელს გადასახლდა რუსეთს, იქ მიტროპოლიტობა და პატივი მისცეს.

დავით ბატონიშვილი.

ძე გიორგი მეფისა, რუსეთში იყო გაზდილი, იყო ვოლტერის ნაწერის მცნობი. გარდაიცვალა 1819 წელს გენერალ ლეიტენანტი, იყო მწიგნობარი, 1799 წ. ტფილისში მან დაბეჭდა საზოგადო ისტორია „ნარკვევი“.

ალექსანდრე ბატონიშვილი.

ძე ირაკლისა. ივ. მეუნარგიამ ამას ქართველთ მიტრიდატი უწოდა, 1801 წ. სპარსეთში გადასახლდა, იყო შეერთების წინააღმდეგი, გარდაიცვალა სპარსეთში 1844 წ.

იულონ ბატონიშვილი.

ძე ირაკლისა, გიორგის შემდეგ ტახტი ამას უნდა მიეღო და არა გიორგის შვილს, ამან არია ქართლ-კახეთი, ეს მოხდა დარეჯან დედოფლის და ერეკლეს ანდერძის ძალით. 1801 წ. გადასახლდა რუსეთში.

ვახტანგ ბატონიშვილი.

ძე ირაკლისა, 1801 წ. შემდეგ გადასახლდა რუსეთში, იყო მწიგნობარი, სთარგმნა „ფეირვერკის წიგნები“ კარაბადინები ბედაურთ და ფრინველთ.

ივანე ბატონიშვილი.

ძე გიორგისა, დაიბადა 1772 წ. გარდაიცვალა 1839 წ. იყო მწიგნობარი პირი. დასწერა „ბუნების მეტყველე-ბა“ და სხვანი.

თეიმურაზ. ბატონიშვილი.

დაიბადა 1776 წ. გარდაიცვალა 1846 წ. 1801 წ. სპარსეთში წავიდა ალექსანდრესთან, 1810 წ. რუსეთში გადასახლდა, იყო მწიგნობარი, ბროსეს ამან ასწავლა ქართული, დასწერა საქართველოს ისტორია, პირველი ტომი 1844 წ. დაბეჭდა, მეორეც დაიკარგა.

ფარნაოზ ბატონიშვილი.

ძე გიორგისა, 1801 წ. შემდეგ გადასახლდა რუსეთში, იყო მწიგნობარი პირი.

ჯიბრაელ ბატონიშვილი.

რუსეთში უწოდეს გაბრიელი. უკანასკნელი ძე გიორგისა.

გარსევან ჭავჭავაძე.

მამა პოეტის ალ. ჭავჭავაძისა, მეფე გიორგის დესპანი, გონიერი კაცი, ამის მეცადინეობით შეუერთდა ქართლ-კახეთი რუსეთის იმპერიას. მგმობელი მისი სცოდავსო; რადგანაც ქართლ-კახეთის სოფლებში გლეხ-კაცობა სულ გაწყდა ომებისაგან. სპარს, ოსმალ, ლეკთ და სხვათაგან ვერანათ იყო ქცეული მთელი საქართველო. ეს კარგად იცოდა გარსევანმა, მიტომ მოახდინა შეერთება.

947.922(093)
Ж 551